

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część CXII. — Wydana i rozesłana dnia 25. czerwca 1918.

Treść: (M 225.—227.) 225. Rozporządzenie, w sprawie odroczenia zapłaty prawno-prywatnych wierzytelności pieniężnych wobec dłużników w Galicyi i na Bukowinie. — 226. Rozporządzenie, w sprawie zmiany rozporządzenia ministeryalnego z dnia 20. grudnia 1917 o ułatwieniach przy wypełnianiu prawno-prywatnych roszczeń pieniężnych. — 227. Rozporządzenie o bilansach i omijaniu przepisów statutowych podczas wojny.

225.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 24. czerwca 1918,

w sprawie odroczenia zapłaty prawno-prywatnych wierzytelności pieniężnych wobec dłużników w Galicyi i na Bukowinie.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Dz. u. p. Nr. 307, zarządza się, co następuje:

Zakres odroczenia zapłaty.

§ 1.

(1) Dłużnikom, którzy mają swoje miejsce zamieszkania (swoją siedzibę) w Galicyi lub na Bukowinie lub których przedsiębiorstwo znajduje się stale w tych krajach, przyznaje się odroczenie zapłaty według następujących postanowień. Jeżeli tacy dłużnicy po dniu 31. lipca 1914 obrali sobie miejsce zamieszkania (siedzibę) lub założyli stale przedsiębiorstwo poza granicami tych krajów lub swoje miejsce zamieszkania (siedzibę) tamże przenieśli, to okoliczność ta nie ma wpływu na zastosowanie następujących postanowień do tych roszczeń pieniężnych, które powstały przed ohrańieniem sobie przez nich nowego miejsca zamieszkania (siedziby, miejsca przedsiębiorstwa).

(2) Prawno-prywatne wierzytelności pieniężne, powstałe przed dniem 1. sierpnia 1914, tudzież wierzytelności z weksli lub czeków, podlegają odroczeniu zapłaty, jeżeli one zapadły lub mają

zapaść przed dniem 1. lipca 1918, tymczasowo do dnia 31. grudnia 1918, włącznie.

(3) Dla przekazowych weksli lub czeków, wystawionych przed dniem 1. października 1915, przy których przekazany, a dla weksli własnych, wystawionych przed tym dniem, których wystawca ma swoją siedzibę na obszarze, oznaczonym w ustępie 1., odracza się dzień zapłaty, jeżeli weksel lub czek zapadł lub ma zapaść między dniem 1. sierpnia 1914 a dniem 31. grudnia 1918, tymczasowo na dzień 1. stycznia 1919. Stosownie do odroczenia dnia płatności odracza się także termin do podniesienia protestu.

(4) Przy wekslach i czekach, które zostały lub zostaną wystawione po dniu 30. września 1915, niema ustawowego odroczenia zapłaty, bez ujmy, dla postanowień § 8.

(5) Przy zastosowaniu tego rozporządzenia uważa się przy wekslach przekazowych i czekach miejsce, podane przy nazwisku lub firmie przekazanego, za miejsce zamieszkania przekazanego, przy wekslach własnych miejsce ich wystawienia za miejsce zamieszkania wystawcy.

Wierzytelności wyłączone od odroczenia.

§ 2.

Od odroczenia zapłaty, oznaczonego w § 1., są wyłączone:

1. wierzytelności z tytułu umów o usługi i umów o dzieło (§§ 1151. do 1171. p. k. u. c.);
2. wierzytelności z tytułu umów o najem lub dzierżawę;

3. wierzytelności za sprzedane przedmioty lub dostarczone towary na podstawie umów, zawartych przed dniem 1. sierpnia 1914, jeżeli oddanie lub dostawa nastąpiła dopiero po dniu 31. lipca 1914 lub dopiero po tym dniu nastąpi, chyba że one miały być przedsięwzięte przed dniem 1. sierpnia 1914;

4. wierzytelności kas chorych przy stowarzyszeniach (§ 60. ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33) i zakładów zastępczych (§ 65. ustawy z dnia 16. grudnia 1906, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1907, i rozporządzenia cesarskiego z dnia 25. czerwca 1914, Dz. u. p. Nr. 138) o zapłatę datków na rzecz ubezpieczenia na wypadek choroby tudzież ubezpieczenia pensyjnego;

5. roszczenia o zapłatę odsetek i rat amortyzacyjnych

a) na podstawie wierzytelności, które służą przede wszystkim na pokrycie listów zastawnych, tudzież ufundowanych bankowych zapisów dłużnych;

b) na podstawie wierzytelności kas oszczędności do gmin lub innych publicznych korporacji;

c) wobec dłużnika zastawnego na podstawie innych, zabezpieczonych hipotecznie wierzytelności;

6. wierzytelności z tytułu renty i roszczenia o świadczenie utrzymania;

7. roszczenia, należące się bezpośrednio lub na podstawie przekazu stowarzyszeniu Czerwonego Krzyża, tudzież funduszowi celem udzielania wsparć członkom rodziny osób, powołanych z powodu mobilizacji, lub celem świadczenia wszelkiej innej pomocy z powodu wojny;

8. wierzytelności o zapłatę odsetek i rat amortyzacyjnych od zobowiązań przez państwo zagwarantowanych.

Wierzytelności z tytułu kontraktów ubezpieczenia.

§ 3.

(1) Od ustawowego odroczenia zapłaty są nadto wyłączone:

1. wszelkie roszczenia wobec ubezpieczyciela z tytułu kontraktu ubezpieczenia;

2. premie ubezpieczeniowe, a mianowicie:

a) jeżeli premie zapadły przed dniem 1. stycznia 1917, oprócz kwot płatnych w dniu 1. kwietnia i 1. października 1917 i w dniu 1. kwietnia 1918 w wysokości po 25 procent zaległej sumy, conajmniej po 100 K, reszta tej zaległej sumy, płatna w dniu 1. października 1918;

b) jeżeli premia zapadła w roku 1917, pełna kwota, zaś przy ubezpieczeniu życiowym oprócz płatnej już kwoty w wysokości 25 pro-

cent premii rocznej, conajmniej jednak 200 K, dalszych 50 procent premii rocznej, conajmniej jednak 200 K, płatnych w dniu 1. października 1918;

c) jeżeli premia zapadła lub zapadnie w roku 1918, pełna kwota, zaś przy ubezpieczeniu życiowym tylko kwota w wysokości 25 procent premii rocznej, conajmniej jednak 200 K, w razie płacenia premii w okresach poniżej roku za każdym razem odpowiednia część tych kwot.

(2) Dla wspomnianych w ustępie 1., l. 2. lit. a) premii, następnie dla kwot premii, które w ustępie 1., l. 2, lit. b), zostały od odroczenia zapłaty na nowo wyłączone, a stały się płatne w roku 1917, nie mają znaczenia umówione, skrócone terminy skarg.

(3) Ubezpieczyciel może tylko wtedy podnieść niekorzyści ustawowe, zastrzeżone w kontrakcie na wypadek zaniedbania zapłacenia we właściwym czasie premii ubezpieczenia, jeśli nie uiszczono we właściwym czasie kwot premii, oznaczonych w ustępie 1., l. 2, lit. c). Biorący ubezpieczenie, który uiszczył częściową zapłatę, ma obowiązek zapłacenia resztującej części premii.

(4) Ubezpieczyciel jest obowiązany do odroczenia w ciągu sześciu miesięcy po dniu zapadłości za dodatkową opłatą wyłączonych od odroczenia zapłaty zaległości wraz z procentami zwłoki, bez ponownego badania lekarskiego, tych kontraktów ubezpieczeń życiowych, które wskutek niezapłacenia we właściwym czasie premii wyłączonych od odroczenia zapłaty (ustęp 1., l. 2. lit. c) wygasają, bez odkupna, lub zmieniają się na wolne od premii ubezpieczenia ze zmniejszoną sumą ubezpieczenia. Powyższe przepisy mają zastosowanie także w razie niezapłacenia na czas kwot premii, które stały się płatne w roku 1917, a według rozporządzenia ministerialnego z dnia 20. grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 495, od odroczenia zapłaty zostały wyłączone, jeżeli biorący ubezpieczenie

a) ma swoje miejsce zamieszkania w obszarze, który w dniu 1. stycznia 1918 należał do ściślejszego obszaru wojennego, w obszarze, który w tym dniu był zajęty przez nieprzyjaciela albo w obszarze, który po dniu 1. lipca 1917 został od nieprzyjaciela uwolniony, albo

b) należy do osób, wymienionych w § 7. a, ustęp 1.;

termin sześciomiesięczny rozpoczyna się dla osób, wymienionych pod lit. a, z dniem 1. lipca 1918, dla osób, wymienionych pod lit. b, z dniem, w którym dla osoby biorącego ubezpieczenie ustał powód, wspomniany w § 3., ustęp 2., rozporządzenia cesarskiego z dnia 29. lipca 1914, Dz. u. p. Nr. 178.

(5) Wobec ubezpieczyciela można żądać siędziowskiego odroczenia zapłaty (§ 15.) przed zajęciem wypadku, przewidzianego ubezpieczeniem, albo po tej chwili; i to także wówczas, jeżeli nie zachodzą wprawdzie wymogi § 16., ustęp 1., jednak biorący ubezpieczenie nie mógł skutecznie zapłacić premii we właściwym czasie wskutek wywołanego wydarzeniami wojennymi utrudnienia ruchu. Jeżeli jednak przewidziany ubezpieczeniem wypadek już zaszedł, wówczas nie należy uwzględnić wniosku, skoro spóźniono się z nim z własnej winy.

Roszczenia z tytułu rachunku bieżącego, bonów kasowych i książeczek wkładekowych.

§ 4.

(1) Roszczenia z tytułu rachunku bieżącego i z tytułu wkładek na bony kasowe odracza się co do zapłaty z tem ograniczeniem, iż w przeciągu jednego miesiąca kalendarzowego można żądać od banków krajowych i akcyjnych wypłaty do wysokości 6 procent roszczenia, które istniało w dniu 1. sierpnia 1914, conajmniej jednakowoż w kwocie 800 K a najwyżej w kwocie 6000 K, od innych zakładów kredytowych z wyjątkiem kas Raiffeisena (ustawa z dnia 1. lipca 1889, Dz. u. p. Nr. 91) wypłaty do wysokości 4 procent takiego roszczenia, najmniej jednakże w kwocie 400 K a najwyżej w kwocie 1000 K, a od kas Raiffeisena do wysokości 100 K.

(2) Bez ograniczenia do pewnej oznaczonej kwoty można żądać zwrotu o tyle, o ile ona jest potrzebna według przedłożonego dowodu do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe odroczenie zapłaty zostało uchylone (§§ 20. do 29.).

(3) Przeciwno żądaniu o przekazanie roszczeń z rachunku bieżącego na rzecz istniejącego lub nowo utworzyć się mającego konta w tym samym zakładzie kredytowym nie można podnosić zarzutu odroczenia zapłaty; wypłaty przekazanych kwot nie można jednak żądać w czasie trwania odroczenia zapłaty.

§ 5.

(1) Roszczenia z tytułu wkładek, skutecznieionych na książkę wkładekową przed dniem 1. sierpnia 1914, odracza się co do zapłaty z tem ograniczeniem, iż z tej samej wkładki można w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego żądać wypłaty od banków krajowych i akcyjnych tudzież kas oszczędności do wysokości 400 K, od innych zakładów kredytowych z wyjątkiem kas Raiffeisena do wysokości 200 K, a od kas Raiffeisena do wysokości 100 K.

(2) Z wkładek w bankach krajowych i akcyjnych tudzież w kasach oszczędności można w ciągu

jednego kwartału kalendarzowego żądać nadto zwrotu dalszych 20 procent resztującej wkładki, o ile według przedłożonego dowodu jest to potrzebne do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe odroczenie zapłaty zostało uchylone (§§ 20. do 29.).

§ 6.

(1) Jeżeli zakład kredytowy zapłacił więcej z tytułu rachunku bieżącego albo na poczet wkładki na bon kasowy lub na książkę wkładekową aniżeli można było w danej chwili żądać tytułem zwrotu według poprzednich rozporządzeń o odroczeniu zapłaty, tudzież niniejszego rozporządzenia, w takim razie może odnośną nadwyżkę wliczyć w razie podniesienia nowego roszczenia o wypłatę.

(2) Jeżeli zakład kredytowy od wierzytelności z rachunku bieżącego, od wkładek na bon kasowy lub na książkę wkładekową zniżył stopę procentową jednostronnie poniżej wymiaru z dnia 1. sierpnia 1914, natenczas wobec żądania o zwrot takiej wierzytelności nie może się on zasłaniać ustawowem odroczeniem zapłaty, jeżeli wierzyciel podniesie to żądanie przed upływem miesiąca po tym dniu, w którym zniżenie stopy stało się skuteczne. Postanowienie to nie ma zastosowania, jeżeli zniżenie stopy procentowej jest jedynie rachunkowem przeprowadzeniem polegającego na umowie stosunku stopy procentowej do każdorazowej stopy bankowej.

Roszczenia o zwrot z tytułu zapłaty wierzytelności uprzywilejowanych.

§ 7.

Roszczenia o zwrot długu w podatkach lub publicznych daninach, zapłaconego za osobę trzecią, podlegają odroczeniu zapłaty według postanowień § 1., korzystają jednak w postępowaniu egzekucyjnym z prawa pierwszeństwa zaspokojonego roszczenia. Postanowienia § 54. o. k. i § 24. o. ugod. pozostają nietknięte.

Odroczenie zapłaty na rzecz osób wojskowych.

§ 7. a.

(1) Prawno-prywatne roszczenia pieniężne przeciw osobom wojskowym (§ 1., ustęp 2. rozporządzenia cesarskiego z dnia 29. lipca 1914, Dz. u. p. Nr. 178), które w chwili ukończenia wojny lub wcześniej wracają do stosunku cywilnego, następnie przeciw jeńcom i zakładnikom (§ 1., ustęp 3. tego rozporządzenia cesarskiego) odracza się co do zapłaty aż do upływu trzech miesięcy po tym dniu, w którym dla osoby dłużnika ustał powód, oznaczony w § 3., ustęp 2. przytoczonego rozporządzenia cesarskiego.

(3) Postanowienie to nie ma zastosowania do roszczeń, które powstały po rozpoczęciu się stosunku, oznaczonego w § 3., ustęp 2., przytoczonego rozporządzenia cesarskiego, ani do roszczeń o danie utrzymania, do premii ubezpieczeniowych (§ 3., l. 2, lit. b i c) tudzież bez ujemy dla postanowień § 1. niniejszego rozporządzenia do roszczeń z weksli i czeków.

Wpływ siły wyższej na weksle i чеки.

§ 8.

Jeżeli przy wekslach i czekach, bez względu na miejsce zapłaty i dzień wystawienia, ich prezentowaniu lub podniesieniu protestu stoi na zawadzie nieprzewyciężona przeszkoda (siła wyższa), wywołana wydarzeniami wojennymi, w takim razie odracza się czas zapłaty i termin do prezentowania do przyjęcia lub zapłaty tudzież do wniesienia protestu na tak długo, jak to jest potrzebnem, aby po ustaniu przeszkody przedsięwziąć czynność wekslowo-prawną, conajmniej jednak aż do upływu dziesięciu dni powszednich po ustaniu przeszkody. W proteście należy stwierdzić ile możności przeszkodę i czas jej trwania.

Opłacanie odsetek i potrącenia kasowe.

§ 9.

(1) Za czas, o który wskutek odroczenia (§§ 1., 3., 4., 5., 7. a i 8.) zapłata zostanie przesunięta na później, należy uiszczyć ustawowe odsetki zwłoki lub wyższe należące się wedle umowy aż do dnia, w którym bez względu na odroczenie zapłata miałaby być uiszczona. Umownych odsetek zwłoki nie można żądać, o ile one są wyższe od odsetek ustawowych.

(2) Przy obliczaniu kwoty, którą należy zapłacić po upływie odroczenia zapłaty tytułem wierzytelności, odroczonej co do zapłaty, nie wolno w razie wątpliwości odciągnąć potrącenia kasowego.

Terminy przedawnienia i terminy skarg.

§ 10.

(1) Czasu trwania odroczenia zapłaty nie wlicza się przy obliczaniu terminu przedawnienia i ustawowych terminów do wniesienia skargi.

(2) Czasu od dnia 1. sierpnia 1914 do dnia 31. grudnia 1918 nie wlicza się do czasokresu, w ciągu którego przeciw wyłączonego członkowi stowarzyszenia ma być podniesione roszczenie

z tytułu jego odpowiedzialności (§§ 73. i 78. ust. stow.). Postanowienie to nie ma zastosowania do roszczeń z tytułu odpowiedzialności wyłączonych członków stowarzyszenia, które wygasły już w dniu 29. grudnia 1916.

(3) Czasu od dnia 1. sierpnia 1914 do dnia 31. grudnia 1918 nie wlicza się również do ustawowych terminów do zaczęcia czynności prawnych.

Wypowiedzenie i polegające na umowie niekorzyści prawne.

§ 11.

(1) Od wierzytelności pieniężnej, która zapadła lub zapadnie wskutek wypowiedzenia, dokonanego między dniem 1. sierpnia 1914, a dniem 31. grudnia 1918, można żądać w czasie, o który wskutek odroczenia zapłaty przesunięto na później uiszczenie zapadłej kwoty, jedynie odsetek, należących się według umowy aż do dnia, w którym bez względu na odroczenie zapłata miałaby być uszczelniona.

(2) Dokonane w latach 1915, 1916, 1917 i 1918 wypowiedzenie udziału w przedsiębiorstwie stowarzyszenia zarobkowego lub gospodarczego należy traktować w ten sposób, jak gdyby było dokonane w dniu 1. stycznia 1919.

(3) W razie nieuiszczenia przez dłużnika w właściwym czasie odsetek, anuitetów lub rat z tytułu wierzytelności pieniężnych prawnie-prywatnych, powstałych przed dniem 1. sierpnia 1914, nie może wierzyciel uczynić użytku z przyznanego mu umową prawa wypowiedzenia względnie prawa natychmiastowego żądania zwrotu kwot kapitałowych, ani też z innych umówionych na taki przypadek niekorzyści prawnych z wyjątkiem zapłaty odsetek w granicach ustanowionych w § 9., ustęp 1., wówczas, jeżeli dłużnik dopuścił się zwłoki tylko co do zapłaty procentów, anuitetów lub rat, które zapadły lub mają zapaść przed dniem 1. stycznia 1919.

Policzenie na rachunek.

§ 12.

Okoliczność, iż wierzytelność według postanowień niniejszego rozporządzenia odroczone jest co do zapłaty, nie stanowi przeszkody w policzeniu jej na rachunek innej wierzytelności.

Przepisy procesowo-prawne.

§ 13.

(1) Aż do upływu terminu odroczenia zapłaty nie należy kontynuować postępowania sądowego

na skargi, któremi żąda się uiszczenia wierzytelności, odroczonej co do zapłaty, chyba że pozwany uczyni wniosek na podjęcie przerwanego postępowania. Jeżeli jednak już przed dniem 1. sierpnia 1914 odbyła się pierwsza audyencya po myśli § 239. p. c. lub ustna rozprawa procesowa, należy nadal prowadzić postępowanie sądowe i w wyroku termin dopełnienia świadczenia tudzież uiszczenia kosztów procesowych w ten sposób oznaczyć, aby on rozpoczynał się od ostatniego dnia terminu odroczenia zapłaty. Jeżeli dzień ten w wyroku, zapadłym przed wejściem w życie tego rozporządzenia, oznaczono kalendarzowo, przesuwają się początek terminu świadczenia na ten dzień, w którym należy uiszczyć zapłatę według postanowień niniejszego rozporządzenia.

(2) Nowe skargi o uiszczenie wierzytelności, odroczonej co do zapłaty, należy odrzucać, chyba że wierzyciel przedłoży pisemne oświadczenie dłużnika, w którym tenże zrzeka się w całości lub w części ustawowego odroczenia zapłaty. Jeżeli dłużnik zrzekł się ustawowego odroczenia zapłaty tylko częściowo, natenczas można w skardze żądać także zapłaty drugiej części roszczenia. Termin do uiszczenia tej części roszczenia wraz z kosztami procesowymi należy oznaczyć w ten sposób, by on rozpoczynał się od ostatniego dnia terminu odroczenia zapłaty.

Egzekucya.

§ 14.

(1) Nie należy zezwalać podczas trwania terminu odroczenia zapłaty na czynności egzekucyjne tudzież na egzekucję dla zabezpieczenia na rzecz odroczonej co do zapłaty wierzytelności, zaś egzekucyi, na które już zezwolono, nie należy wykonywać. Nie należy dalej prowadzić toczącego się postępowania egzekucyjnego z wyjątkiem przymusowego zarządu i przymusowego wydzierżawienia. Doreczone już uchwały przekazujące pozostają w mocy. Kwoty, uzyskane w drodze egzekucyi, należy rozdzielić.

(2) Czynności egzekucyjne, które przedsięwzięto, zanim rozporządzenie cesarskie z dnia 13. sierpnia 1914, Dz. u. p. Nr. 216, stało się wiadome w sądzie egzekucyjnym, pozostają skuteczne.

(3) Na zarządzenia tymczasowe na rzecz wierzytelności, odroczonej co do zapłaty, można zezwolić i je wykonać.

Sędziowskie odroczenie zapłaty.

§ 15.

(1) Osobom, wymienionym w § 1., ustęp 1., może sąd, do którego się odwołało, według następujących postanowień (§§ 16. do 19.) zezwolić

na odroczenie zapłaty co do zobowiązań wszelkiego rodzaju i bez względu na czas ich powstania. Sąd może dalej równocześnie z sędziowskim odroczeniem zapłaty lub na samoistny wniosek dłużnika pod warunkami, wymienionymi w § 16., ustęp 1., orzec, iż niekorzyści prawne, które z powodu niewypelnienia zobowiązania w należytych czasie zaszyły lub zajądą, zostaną pominięte lub że je się uchyla; wyjątek stanowi obowiązek zapłaty odsetek w granicach ustanowionych w § 9., ustęp 1.

(2) Sąd może również orzec, że następstwa prawne z powodu niezastnienia jednego z warunków zostaną pominięte lub uchylone, jeżeli zaistnienie warunku stało się niemożliwe wskutek wydarzeń wojennych. W razie potrzeby należy dla dopełnienia warunku naznaczyć nowy termin.

§ 16.

(1) Sąd procesowy może na wniosek pozwanego, jeżeli tegoż położenie ekonomiczne to usprawiedliwia i jeżeli wierzyciel nie dozna przez to niestosunkowej szkody, oznaczyć w wyroku w odniesieniu do roszczeń, które wyjęte są od ustawowego odroczenia zapłaty, dłuższy aniżeli ustawą przepisany termin do dopełnienia świadczenia. tudzież pominąć niekorzyści lub skutki prawne (§ 15.).

(2) Dłuższego terminu zapłaty można udzielić dla całego świadczenia lub części, jednakowoż nie poza dzień 31. grudnia 1918. Sędziowskie odroczenie zapłaty, które przyznane zostało do dnia 30. czerwca 1918 włącznie, uważa się za przedłużone do dnia 30. września 1918 włącznie. Sąd może na wniosek po przesłuchaniu przeciwnej strony (§ 56. o. e.) zezwolić na dalsze przedłużenie najdalej do dnia 31. grudnia 1918 włącznie lub ustawowe przedłużenie skrócić.

(3) Pozwany ma uprawdopodobnić rzeczowe twierdzenia, na których opiera swój wniosek.

(4) Sąd może dozwolenie terminu zapłaty uczynić zawisłym od dania zabezpieczenia.

(5) Rozstrzygnięcie w sprawie sędziowskiego odroczenia zapłaty (§ 15.) może być zaczepione. Rozstrzygnięcie takie zawarte w wyroku może być bez równoczesnego zaczepienia rozstrzygnięcia. wydanego w sprawie głównej, zaczepione tylko rekursiem. Przeciw rozstrzygnięciu sądu drugiej instancji w sprawie odroczenia zapłaty niema środka prawnego.

(6) Jeżeli wierzyciel mimo to, że dłużnik podniósł pozasądowo widocznie usprawiedliwione żądanie odroczenia zapłaty, wniósł skargę a dłużnik

zaraz na pierwszej audyencji roszczenie skargi uznał, natenczas koszty procesowe spadają na wierzyciela, skoro sędzia zezwoli na żądane pozasądowo odroczenie zapłaty.

(7) Postanowienia te nie mają zastosowania do roszczeń z weksli lub czeków.

§ 17.

(1) Dłużnik może w sądzie powiatowym, w którego okręgu wierzyciel ma swoją siedzibę, uznając roszczenie wierzyciela, uczynić wniosek na oznaczenie terminu zapłaty dla wyjątku od odroczenia zapłaty roszczenia lub żądać pominięcia niekorzyści lub skutków prawnych (§ 15.). Wniosek taki może dłużnik postawić także wówczas, gdy jego zobowiązanie jest stwierdzone przez nadający się do egzekucji akt notaryalny. Jeśli przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, to może on w ciągu terminu dla wniesienia sprzeciwu w sądzie, który wydał nakaz zapłaty, uznając roszczenie wierzyciela, uczynić wniosek na ustanowienie terminu zapłaty.

(2) Sąd przed rozstrzygnięciem wniosku przesłucha wierzyciela (§ 56. o. e.) i następnie orzeknie w drodze uchwały. W uchwale, którą dozwolono terminu zapłaty, należy orzec o obowiązku dłużnika do zapłaty uznanej wierzytelności. Gdy przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, wówczas ma sędzia, zmieniając termin podany w nakazie zapłaty ustanowić w drodze uchwały nowy termin zapłaty.

(3) Koszta przesłuchania ma dłużnik zwrócić wierzycielowi, chyba że wierzyciel odrzucił postawione przez dłużnika pozasądowo i widocznie uzasadnione żądanie o odroczenie zapłaty.

(4) Postanowienia § 16. mają odpowiednie zastosowanie.

§ 18.

(1) Jeżeli sędziowskim odroczeniem zapłaty zezwolono na zapłatę w ratach czynszu najmu lub dzierżawy, wchodzą niekorzyści prawne z powodu niewypełnienia w czasie należytych, jedynie w razie nieniszczenia takich rat w czasie właściwym.

(2) Jeżeli, nie uiszc się takiej raty w czasie należytych, wówczas może wynajmujący lub dzierżawiający wypowiedzieć najemcy lub dzierżawcy ze skutecznością dla najbliższego terminu wypowiedzenia.

§ 19.

(1) Sąd egzekucyjny może na wniosek zobowiązanego pod warunkami, wymienionymi w § 16., ustęp 1., odroczyć najdalej do dnia 31. grudnia 1918 egzekucję na rzecz roszczenia, wyjątku od ustawowego odroczenia zapłaty, tudzież zarządzić uchylenie już dokonanych aktów egzekucyjnych nawet bez zabezpieczenia, przewidzianego w § 43., ustęp 2. o. e. Odroczenie tego rodzaju jest niedopuszczalne, jeżeli sąd procesowy zezwolił już na termin zapłaty według §§ 16. lub 17.

(2) Do zezwolenia na odroczenie mają odpowiednie zastosowanie postanowienia § 16., ustęp 3. do 5.

(3) Egzekucya odroczona stosownie do poprzednich rozporządzeń o odroczeniu zapłaty może być dalej odroczona na wniosek obowiązującego pod tymi samymi warunkami najdłużej do dnia 31. grudnia 1918, jeżeli termin odroczenia nie upłynął już przed dniem 30. czerwca 1918.

(4) Egzekwujący wierzyciel nie ma prawa do zwrotu kosztów urosłych z powodu odroczonej egzekucji, gdy odrzucił wniesione pozasądowo przez dłużnika i widocznie uzasadnione żądanie o odroczenie zapłaty.

Uchylenie ustawowego odroczenia zapłaty przez orzeczenie sędziowskie.

a) Postępowanie.

§ 20.

(1) Wierzyciel może przed sądem powiatowym, w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania (siedzibę) lub stałe miejsce pobytu, uczynić wniosek, by dla jego roszczenia uchylono ustawowe odroczenie zapłaty.

(2) Na wniosek należy przesłuchać dłużnika (§ 56. o. e.). Wezwanie do jawienia się lub wezwanie do złożenia pisemnego oświadczenia należy mu doręczyć według przepisów o doręczaniu skarg.

(3) Przed rozstrzygnięciem przeprowadzi sędzia stosowne dochodzenia, zasięgnie ewentualnie opinii izby handlowej i przemysłowej albo przesłucha świadków lub osoby, mogące udzielić wyjaśnień i poinformowane o ekonomicznym położeniu dłużnika. Postępowanie ma być ile możności przyspieszone i powinno być ukończone w pierwszej instancji w ciągu jednego miesiąca.

(4) Rekurs jest dopuszczalny tak przeciw uwzględnieniu jak przeciw odrzuceniu wniosku.

Przeciw rozstrzygnięciu sądu drugiej instancji niema środka prawnego.

(5) O kosztach postępowania należy wydać orzeczenie według postanowień procedury cywilnej. Wierzyciel nie ma jednak prawa do zwrotu kosztów, chociażby przychyłono się do jego wniosku, winien natomiast zwrócić kosztą postępowania dłużnikowi, jeśli przed postawieniem wniosku zaniedbał wezwać tego ostatniego do zapłaty, a dłużnik oświadczył zaraz przed sądem gotowość do zapłaty tej kwoty, dla której orzeczono uchylenie ustawowego odroczenia zapłaty, albo jeżeli dłużnik w odpowiedzi na pozasądowe wezwanie do zapłaty oświadczył bezzwłocznie na piśmie gotowość do zapłaty tej kwoty, zrzekając się ustawowego odroczenia zapłaty.

(6) O uchwałach dotyczących się uchylenia ustawowego odroczenia zapłaty będzie sąd prowadził zapiski, założone według nazwisk dłużników, które mogą przeglądać osoby, mające w tem widoczny interes prawny.

b) Warunki i rozciągłość uchylenia ustawowego odroczenia zapłaty.

§ 21.

(1) Do wniosku należy przychylić się w drodze uchwały, jeżeli według wyników postępowania można przypuszczać, że gospodarcze położenie dłużnika nie usprawiedliwia lub nie usprawiedliwia w pełnej rozciągłości ustawowego odroczenia zapłaty, a dłużnik nie uprawdopodobni, że w razie uiszczenia zapłaty poniósłby niestosunkową szkodę.

(2) W uchwale sądowej należy orzec, dla jakiej kwoty wierzytelności i z którym dniem uchyla się ustawowe odroczenie zapłaty.

(3) Dla wierzytelności powyżej 50 K można wobec dłużników, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę, stałą siedzibę przedsiębiorstwa) w okręgu wyższego sądu krajowego we Lwowie, uchylić ustawowe odroczenie zapłaty tylko dla dwóch kwot częściowych w wysokości najwyżej po 25 procent tej kwoty wierzytelności wraz z przypadającymi odsetkami, jaka zalegała jeszcze w dniu 1. stycznia 1918 i nie została już uchwałą sądową wyjęta od ustawowego odroczenia zapłaty. Tych kwot częściowych nie wolno uczynić płatnymi przed dniem 30. września i dniem 31. grudnia 1918; do kwot, które już według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 20. grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 495 mogły być wyłączone od ustawowego odroczenia zapłaty, ograniczenie to nie ma zastosowania, jeżeli wniosek co do uchylenia ustawowego odroczenia zapłaty został wnie-

siony przed dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

c) Sądowe dochodzenie wierzytelności nieodroczonej już więcej co do zapłaty.

§ 22.

(1) Po urośnięciu w moc prawną uchwały, uchylającej ustawowe odroczenie zapłaty, może wierzyciel dochodzić sądownie swej wierzytelności, przedkładając tę uchwałę.

(2) Wraz z skargą o zapłacenie kwoty, dla której uchylono ustawowe odroczenie zapłaty, można żądać także zapłaty innej części wierzytelności. Zasądzenie na świadczenie, dla którego przysługuje dłużnikowi jeszcze w czasie zapadnięcia wyroku ustawowe odroczenie zapłaty, jest dopuszczalne; jednakże należy ustanowić termin dla świadczenia wraz z kosztami procesowymi, zgodnie z uchwałą o uchyleniu ustawowego odroczenia zapłaty, zaś dla kwot, których ta uchwała nie dotyczy, w ten sposób, że termin ten rozpoczyna się od ostatniego dnia ustawowego terminu odroczenia zapłaty.

(3) Na rzecz wykonanego roszczenia, dla którego uchylono ustawowe odroczenie zapłaty, można prowadzić egzekucję.

(4) Jeżeli sąd uchylił ustawowe odroczenie zapłaty dla wierzytelności, sędziowskie odroczenie zapłaty jest niedopuszczalne.

d) Weksle i czeki.

§ 23.

(1) Postanowienia §§ 20. i 21. mają odpowiednie zastosowanie do weksli. O treści prawomocnej uchwały, którą uchylono dla weksla ustawowe odroczenie zapłaty, winien wierzyciel uwiadomić obowiązanych do regresu, o ile ich adres jest znany.

(2) Uchylenie ustawowego odroczenia zapłaty ma skutek tylko wobec dłużnika, przeciw któremu zostało orzeczone.

§ 24.

(1) Przez prawomocne uchylenie ustawowego odroczenia zapłaty weksel, który nie zapadł już przed dniem 1. sierpnia 1914, staje się co do kwoty wyłączonej od odroczenia zapłaty, płatny za okazaniem. Okazanie przed oznaczonym w sądowej uchwale dniem jest niedopuszczalne. Wraz z wekslem należy przedłożyć uchwałę sądową.

(2) Przeciw obowiązany do regresu z weksli oznaczonego w ustępie 1. rodzaju można postawić wniosek na uchylenie ustawowego odroczenia zapłaty tylko o tyle, o ile ustawowe odroczenie zapłaty wobec akceptanta (wystawcy własnego weksla) prawomocnie uchylono.

(3) W razie zapłaty częściowej, należy zaznaczyć na wekslu, kiedy, kto i w jakiej wysokości zapłaty dokonał. Płacącemu wydaje się pokwitowanie na odpisie weksla.

§ 25.

(1) Jeżeli obowiązany do regresu dokona częściowej zapłaty (§§ 21. i 23.) na podstawie weksla, który zapadł przed dniem 1. sierpnia 1914, może prócz zaznaczenia stosownie do § 24., ustęp 3., i pokwitowania zażądać uwierzytelnionego odpisu protestu. Wydanie uwierzytelnionego odpisu należy zanotować na proteście. Dla każdej częściowej zapłaty nie można żądać więcej jak jednego duplikatu lub więcej niż jednego uwierzytelnionego odpisu protestu. Podpis austriacko-węgierskiego Banku na odpisie protestu zastępuje jego uwierzytelnienie.

(2) Jeżeli obowiązany do regresu dochodzi zwrotu uiszczonej przez siebie częściowej zapłaty wobec poprzedników lub akceptanta, to należy przy wekslach, które zapadły przed dniem 1. sierpnia 1914, dołączyć pokwitowanie i uwierzytelniony odpis protestu, gdy jednakże od wniesienia protestu zwolniono, pokwitowanie i uwierzytelniony odpis weksla.

§ 26.

(1) Przy wekslach, wystawionych przed dniem 1. października 1915 a które zapadły lub zapadną między dniem 1. sierpnia 1914 a dniem 31. grudnia 1918, należy nieuiszczenie częściowej zapłaty (§§ 21. i 23.) stwierdzić przez protest i to także wówczas, gdy od wniesienia protestu zwolniono. Poprzedników należy zawiadomić stosownie do artykułów 45. do 47. u. w.

(2) Przy wekslach, oznaczonych w ustępie 1. można protest z powodu niezapłacenia kwoty częściowej zastąpić:

a) przez oświadczenie akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla lub domicyliata;

b) przez oświadczenie posiadacza weksla, gdy można nań przekazać czek stosownie do § 1. ustawy z dnia 3. kwietnia 1906, Dz. u. p. Nr. 84, wyjąwszy przypadek, że nie da się wysledzić lokalu przedsiębiorstwa lub w jego

braku mieszkania osoby, której należało prezentować.

(3) Oświadczenie musi być umieszczone na wekslu lub na połączonej z nim karcie (allonge) i podpisane przez oświadczającego. Ma ono zawierać dzień prezentacji i uwagę, że zapłaty nie uiszczono, lub że osoby, której należało prezentować, nie zastano. Dla utrzymania praw z weksla należy nadto w ciągu terminu, ustanowionego dla podniesienia protestu, skutecznie uwierzytelnienie odpisu weksla, zaopatrzonego oświadczeniem. Uwierzytelnienie odpisu należy zaznaczyć na wekslu. Nie można uwierzytelniać dla każdej poszczególnej zapłaty częściowej więcej niż jednego odpisu weksla. Podpis Banku austriacko-węgierskiego na odpisie weksla zastępuje jego uwierzytelnienie.

(4) Gdy obowiązany do regresu uiszcza częściową zapłatę na weksel, oznaczony w ustępie 1., wówczas może on prócz zaznaczenia według § 24., ustęp 3., i pokwitowania, żądać wydania uchwały sądowej, którą uchylono ustawowe odroczenie zapłaty, tudzież protestu co do nieuiszczonej częściowej zapłaty, lub, gdy protest zastępuje jedno z oznaczonych w ustępie 2. oświadczeń, uwierzytelnionego według przepisu ustępu 3. odpisu weksla.

(5) Jeśli obowiązany do regresu dochodzi wobec poprzedników lub akceptanta zwrotu uiszczonej przezeń zapłaty częściowej, to należy przy wekslach, oznaczonych w ustępie 1., przedłożyć prócz uchwały o uchyleniu ustawowego odroczenia zapłaty pokwitowanie i protest lub uwierzytelniony według przepisu ustępu 3. odpis weksla.

§ 27.

Na podstawie weksli, dla których uchylono częściowo ustawowe odroczenie zapłaty, dopuszczalne są skargi tylko co do kwoty, która stała się płatną.

§ 28.

Postanowienia §§ 23. do 27. mają odpowiednie zastosowanie do czeków, które stały się płatne przed dniem 1. sierpnia 1914.

e) Ogólne przepisy o postępowaniu, które mają być zastosowane.

§ 29.

Do przepisanych w §§ 20. do 28. postępowania mają zastosowanie postanowienia o postępowaniu w cywilnych sporach prawnych.

f) Wyjątki.

§ 30.

(1) Postanowienia §§ 20. do 29. nie mają zastosowania do roszczeń przeciw publicznym korporacyom, przeciw bankom krajowym i akcyjnym, kasom oszczędności, stowarzyszeniom kredytowym i innym instytucjom kredytowym.

Prawo wzajemności.

§ 31.

O ile wierzyciele, którzy w krajach tutejszych mają swoje miejsce zamieszkania (swoją siedzibę), mogą podnosić w innem państwie roszczenia prawno-prywatne jedynie w mniejszym zakresie lub pod dalej idącymi ograniczeniami niż to jest przewidziane w niniejszem rozporządzeniu, podlegają roszczenia wierzycieli, którzy w takim państwie mają swoje miejsce zamieszkania (swoją siedzibę), takim samym ograniczeniom.

Postanowienia o należnościach prawnych.

§ 32.

(1) Gdy uiszczono należność za protest już przy podniesieniu protestu z powodu niezapłacenia kwoty częściowej na weksel, jest protest z powodu nieuiszczenia dalszej zapłaty uwolniony od należności według p. t. 116, lit. g, ustawy z dnia 13. grudnia 1862, Dz. u. p. Nr. 89. Postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 11. stycznia 1917, Dz. u. p. Nr. 24, mają odpowiednie zastosowanie.

(2) Oznaczone w § 26. oświadczenie akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla lub domicyliata albo posiadacza weksla nie podlega należności.

§ 33.

Rozporządzenie to wchodzi w życie w dniu 1. lipca 1918. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 20. grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 495.

Seidler wlr.

Mataja wlr.

Schaner wlr.

Wimmer wlr.

Twardowski wlr.

Wieser wlr.

Paul wlr.

Ćwikliński wlr.

Banhans wlr.

Homann wlr.

Czapp wlr.

Horbaczewski wlr.

Silva-Tarouca wlr.

Gayer wlr.

226.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 24. czerwca 1918,

w sprawie zmiany rozporządzenia ministeryalnego z dnia 20. grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 494. o ułatwieniach przy wypełnianiu prawno-prywatnych roszczeń pieniężnych.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Dz. u. p. Nr. 307, rozporządza się, co następuje:

§ 1.

Do § 6. a rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 20. grudnia 1917, Dz. u. p. Nr. 494, o ułatwieniach przy wypełnianiu prawno-prywatnych roszczeń pieniężnych, należy dodać następujące ustępy:

(5) Do skarg o uiszczenie wierzytelności, odroczonej co do zapłaty, należy stosować postanowienia § 13. rozporządzenia całego Ministerstwa z dnia 24. czerwca 1918, Dz. u. p. Nr. 225, w sprawie odroczenia zapłaty prawno-prywatnych wierzytelności pieniężnych wobec dłużników w Galicyi i na Bukowinie. Dla zastosowania postanowienia § 13. ustęp 1. zdanie drugie, jest jednak decydującym zaniast dnia 1. sierpnia 1914, dzień ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

(6) Na wniosek wierzyciela ma sąd powiatowy uchylić przyznane w ustępach 1. i 3. ustawowe odroczenie zapłaty dla całej wierzytelności lub jej części, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że położenie ekonomiczne dłużnika nie usprawiedliwia ustawowego odroczenia zapłaty wcale albo nie usprawiedliwia go w pełnym zakresie a dłużnik nie uwiarogodni, że w razie uiszczenia zapłaty doznałby niestosunkowej szkody. Do postępowania mają zastosowanie postanowienia §§ 20., 21., ustęp 1. i 2., i 22. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. czerwca 1918, Dz. u. p. Nr. 225, a w uzupełnieniu ich postanowienia o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych. Przesłuchanie dłużnika na wniosek wierzyciela (§ 20., ustęp 2., powołanego rozporządzenia) odpada, jeśli by miało być powodem znacznej zwłoki. Przepisy rozporządzenia cesarskiego z dnia 29. lipca 1914, Dz. u. p. Nr. 178, i rozporządzenia ministeryalnego z dnia 4. stycznia 1917, Dz. u. p. Nr. 11, o postanowieniach wyjątkowych w zakresie postępowania w sprawach cywilnych dla osób wojskowych i osób z niemi na równi uważanych, pozostają nieknięte.

§ 2.

Rozporządzenie to wchodzi w życie, w dniu 1. lipca 1918.

Seidler wlr.	Ćwikliński wlr.
Mataja wlr.	Banhans wlr.
Schauer wlr.	Homann wlr.
Wimmer wlr.	Czapp wlr.
Twardowski wlr.	Horbaczewski wlr.
Wieser wlr.	Silva-Tarouca wlr.
Paul wlr.	Gayer wlr.

227.

Rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 24. czerwca 1918

o bilansach i omijaniu przepisów statutowych podczas wojny.

Na zasadzie ustawy z dnia 24. lipca 1917, Dz. u. p. Nr. 307, rozporządza się, co następuje:

§ 1.

(1) Kupcy, towarzystwa handlowe, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze i inne obowiązane do składania publicznie rachunków przedsiębiorstwa, mające miejsce zamieszkania (siedzibę) w Galicyi, na Bukowinie, w Dalmacyi, na Pobrzeżu lub w obrębie sądów okręgowych Rovereto i Trydent, z wyjątkiem przedsiębiorstw kolejowych, są wolne od obowiązku zestawiania zamknięcia rachunkowego (bilansu) za lata czynności, które upłynęły lub upłyną od dnia 1. stycznia 1914, do dnia 31. grudnia 1918.

(2) Władza administracyjna (ustęp 3.) może na uzasadniony wniosek zwolnić od obowiązku zestawienia zamknięcia rachunkowego (bilansu) za lata czynności, które upłynęły lub upłyną od dnia 1. stycznia 1914, najdalej do dnia 31. grudnia 1918:

1. kupców i przedsiębiorstwa oznaczonego w ustępie 1. rodzaju, którzy

- posiadają w obszarach, wymienionych w ustępie 1. wprowadzić nie swe miejsce zamieszkania (siedzibę), lecz główną siedzibę przedsiębiorstwa, lub
- posiadają w innym obszarze, sąsiadującym z terenem wojennym, swe miejsce zamieszkania (siedzibę) lub główną siedzibę przedsiębiorstwa, albo

c) prowadzą swe interesa po większej części poza granicą lub z zagranicą cłową albo w wymienionych w ustępie 1. obszarach lub z nimi albowet posiadają tam znaczne części swego majątku, a w szczególności swoje zagłębości,

2. przedsiębiorstwa kolejowe, posiadające w obszarach, wymienionych w ustępie 1., swą siedzibę lub u których zachodzą warunki 1. 1..

3. stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, które z powodu powołania ich organów lub funkcyjaryuszy do pełnienia służby wojskowej albo z innych powodów nie mogą zestawić na czas zamknięcia rachunkowego,

(3) Do zezwolenia na to uwolnienie są powołane: dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych polityczna władza krajowa, dla towarzystw asekuracyjnych Ministerstwo spraw wewnętrznych, dla banków i innych instytucji kredytowych Ministerstwo skarbu, dla przedsiębiorstw przemysłu górniczego i hutniczego Ministerstwo robót publicznych, dla przedsiębiorstw kolei żelaznych Ministerstwo kolei żelaznych, dla innych przedsiębiorstw i dla kupców Ministerstwo handlu.

§ 2.

(1) Gdy wskutek odłożenia zamknięcia rachunkowego (§ 1.) ma się je zestawić za dwa lub więcej lat czynności, może władza administracyjna (§ 1., ustęp 3.) na uzasadniony wniosek zezwolić na zestawienie tylko jednego zamknięcia rachunkowego dla obydwu lub więcej lat czynności. Zysk lub strata, które się przytem okażą, należy rozdzielić równomiernie na te lata czynności.

(2) Poprzednie przepisy nie mają zastosowania do towarzystw ubezpieczeniowych i przedsiębiorstw kolejowych.

§ 3.

Do powzięcia uchwały co do zamknięcia rachunkowego przez powołany do tego organ przysługuje towarzystwom akcyjnym, towarzystwom z ograniczoną poręką, stowarzyszeniom zarobkowym i gospodarczym i innym, obowiązany do składania publicznie rachunków przedsiębiorstwom, o ile już statut nie ustanawia na to dłuższego terminu, termin sześciu miesięcy po upływie roku czynności. Gdy dotrzymanie tego terminu jest z powodu wojny niemożliwe, to może władza administracyjna (§ 1., ustęp 3.) zezwolić na uzasadniony wniosek na przedłużenie najdalej do dnia 31. grudnia 1918.

§ 4.

Ministerstwo spraw wewnętrznych może w porozumieniu z interesowanymi Ministerstwami na uzasadniony wniosek zezwolić przedsiębiorstwom oznaczonego w § 3. rodzaju na ominięcie postanowień statutowych co do sposobu zwołania, miejsca i czasu zebrania i zdolności powzięcia uchwał przez ich organa, co do formy ich ogłoszeń itp., o ile przestrzeganie tych postanowień stało się z powodu wojny niemożliwe.

§ 5.

Przed wydaniem orzeczenia o wniosku (§ 1., ustęp 2., i §§ 2. do 4.) stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego, które podlega rewizji wykonywanej przez związek lub wydział

krajowy, należy zasięgnąć opinii tego związku lub wydziału krajowego, jeżeli nie przedłożono jej już razem z wnioskiem.

§ 6.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

Seidler wlr.

Mataja wlr.

Schauer wlr.

Wimmer wlr.

Twardowski wlr.

Wieser wlr.

Paul wlr.

Ćwikliński wlr.

Banhans wlr.

Homann wlr.

Czapp wlr.

Horbaczewski wlr.

Silva-Tarouca wlr.

Gayer wlr.

